

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 3118/2020
24.03.2021. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Јелице Бојанић Керкез и Бисерке Живановић, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Миодраг Миколов, адвокат из ..., против туженог Завода за јавно здравље „ББ“ ..., чији је пуномоћник Марија Ивановић, адвокат из ..., ради поништаја решења о отказу, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 499/2020 од 29.07.2020. године, у седници већа одржаној дана 24.03.2021. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УСВАЈА СЕ ревизија туженог, па **СЕ УКИДАЈУ** пресуда Апелационог суда у Нишу Гж1 499/2020 од 29.07.2020. године и пресуда Основног суда у Зајечару П1 94/19 од 17.10.2019. године и предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Зајечару П1 94/19 од 17.10.2019. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев и поништено је као незаконито решење туженог бр. .../... од 26.02.2019. године, којим је тужиоцу отказан Уговор о уређењу међусобних права, обавеза и одговорности, бр. Ре. .../... од 31.07.2006. године и сви уговори и анекси уговора којима су измењена права, обавезе и одговорности бр. Ре. .../... од 31.07.2006. године и којим је одређено да радни однос тужиоцу престаје 30.11.2010. године. Обавезан је тужени да тужиоца врати на рад и распореди на радно место које одговара његовој стручној спреми, знању и способностима. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 87.000,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 499/2020 од 29.07.2020. године, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена је првостепена пресуда.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/2011, 49/2013-УС, 74/2013-УС, 55/2014, 87/2018, 18/2020), Врховни касациони суд је оценио да је ревизија туженог основана.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код туженог почев од 1989. године на пословима Решењем Министарства здравља и заштите животне средине РС од 14.05.2001. године, тужилац је именован на функцију директора Завода за заштиту здравља „ББ“ ..., на мандатни период од четири године. Наведену функцију, на основу одлука о поновном именовању, тужилац је обављао у више мандата, у континуитету. На основу одлуке РЗЗО од 19.11.2010. године о именовању тужиоца за директора филијале за ... округ на мандат од 4 године, тужилац је као директор филијале у РЗЗО засновао радни однос на одређено време од 01.12.2010. године за мандатни период од четири године у РФ, а тужени 02.12.2010. године донео решење о мировању радног односа тужиоца, којим је одређено да тужиоцу за време одсуства са рада због именовања на јавну функцију директора Филијале РЗЗО за ... округ, почев од 01.12.2010. године мирују права и обавезе на раду. Тужилац је са туженим имао закључен Уговор о уређењу међусобних права, обавеза и одговорности Ре .../... од 31.07.2006. године.

Одлуком директора РФЗО од 10.12.2014. године, тужилац је именован за директора филијале РФЗО за ... округ, на мандатни период од четири године, почев од 10.12.2014. године. Због истека мандата на који је именован, Одлуком о разрешењу од 10.12.2018. године тужилац је разрешен дужности директора наведене филијале. Из истог разлога, тужиоцу је радни однос на одређено време у РФЗО, који је био продужаван по мандатним периодима, престао са даном 10.12.2018. године.

Утврђено је да тужилац након престанка функције због које му је мировао радни однос код туженог, поднео пријаву на оглас туженог од 04.12.2018. године објављен за пријем у радни однос једног извршиоца на радном месту лекара специјалиста хигијене или доктора медицине на специјализацији из хигијене. Тужилац је пријаву поднео 18.12.2018. године, а тужени објављени оглас поништио 26.12.2018. године и истовремено објавио нови оглас за пријем у радни однос једног извршиоца на радном месту лекара специјалисте из микробиологије или доктора медицине на специјализацији из микробиологије. Након поништаја огласа, тужилац је туженом поднео писмени захтев за враћање на рад 29.01.2019. године.

Међутим, решењем туженог од 16.02.2019. године тужиоцу је отказан Уговор о уређењу међусобних права, обавеза и одговорности Ре. .../... од 31.07.2006. године са свим анексима и утврђено да тужиоцу радни однос престаје дана 30.11.2010. године, са којим даном је по основу решења о мировању радног односа бр. ...-.../... од 02.12.2010. године тужилац одјављен са обавезног осигурања. Уговор о раду је отказан зато што се тужилац није вратио на рад у року од 15 дана од дана истека мировања радног односа одређеног наведеним решењем о мировању радног односа.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да је тужбени захтев тужиоца основан, сматрајући да је тужилац поднетом пријавом на оглас 18.12.2018. године јасно изразио вољу да се врати на рад код туженог по престанку функције 10.12.2018. године и с њом везаног радног односа у РФЗО, и да стога нису били испуњени законски услови за отказ уговора о раду

тужиоцу. Тужилац је имао својство запосленог на неодређено време код туженог и утврђено мировање радног односа за време одсуства са рада због вршења јавне функције, функцију директора филијале РФЗО за ... округ обављао је у континуитету до 10.12.2018. године, када му је престала функција, као и радни однос на одређено време, због истека периода на који је именован на функцију. Наиме, Одлуком о именовану директора Филијале РЗЗО 02/11 бр. ...-.../... од 19.11.2010. године, тужилац је именован за директора на мандат од 4 године, а тужени је донео Решење бр. ...-.../... од 02.12.2010. године којом је тужиоцу утврђено мировање радног односа код туженог због именовања на јавну функцију, почев од 01.12.2010. године, с тим да је запослени дужан да се врати на рад у року од 15 дана од дана престанка разлога за мировање радног односа. Тужилац је поново биран на исту функцију почев од 10.12.2014. године. По истеку четворогодишњег мандата, тужиоцу је престала функција директора филијале РЗЗО. Тиме је отпао разлог мировања радног односа код туженог. Тужилац је изразио вољу да се врати на рад код туженог, поднео је пријаву на оглас за пријем у радни однос на радно место његове специјалности, те то учинио у оквиру рока прописаног чланом 79. став 2. Закона о раду, а тужени је оглас поништио и тужиоца није вратио на рад. У таквој ситуацији, тужилац се писмено обратио туженом захтевом за враћање на рад од 29.01.2019. године, захтеву није удовољено, већ је тужени донео решење бр. .../... од 12.03.2019. године да тужиоцу престаје радни однос почев од 30.11.2010. године, због тога што се није вратио на рад у року од 15 дана од дана истека мировања радног односа. Побијано решење туженог о отказу уговора о раду и престанку радног односа тужиоцу, је поништено као незаконито.

По налажењу Врховног касационог суда, не може се прихватити да је о основаности тужбеног захтева одлучено правилном применом материјалног права. Пре свега, нејасно је остало из ког разлога је тужени дана 04.12.2018. године расписао оглас за пријем у радни однос једног извршиоца на радном месту лекара специјалисте хигијене или доктора медицине на специјализацији из хигијене и оглас поништио дана 26.12.2018. године, након што је тужилац по огласу поднео пријаву за пријем у радни однос код туженог, односно да ли такво тужениково поступање стоји у вези са чињеницом да се тужилац пријавио за пријем на рад. Нејасно је и са којих разлога је тужилац поднео пријаву на оглас за пријем у радни однос код туженог, имајући у виду да је тужилац код туженог имао својство запосленог на неодређено време и утврђено мировање радног односа због именовања на јавну функцију, која је престала 10.12.2018. године и услед тога тужилац имао право да се врати на рад код туженог у року од 15 дана. Није спорно да је писани захтев за враћање на рад код туженог, тужилац је поднео 29.01.2019. године. Да ли се тужилац претходно обраћао послодавцу изричитим захтевом да настави са радом и када конкретно, није цењено, иако то питање ужива превасходан значај.

Одредбом члана 79. став 1. тачка 4. Закона о раду, прописано је да запосленом мирују права и обавезе које се стичу на раду и по основу рада, осим права и обавеза за које је законом, општим актом, односно уговором о раду другачије одређено, ако одсуствује са рада због избора, односно именовања на функцију у државном органу, синдикату, политичкој организацији или другој јавној функцији чије вршење захтева да привремено престане да ради код послодавца. Ставом 2. је прописано да запослени коме мирују права и обавезе из става 1. има право да се у року од 15 дана од дана престанка функције врати на рад код послодавца. Цитирана одредба је заштитног карактера, јер се њоме утврђују право на мировање радног односа као и право да се

запослени по престанку разлога за мировање радног односа, врати на рад код послодавца.

Именовањем на одређену функцију запосленом радни однос мирује за све време док обавља ту функцију. Мировање радног односа се не прекида ако запослени, по истеку мандата на који је изабран буде поново изабран на исту или другу функцију. Законом није ограничен период обављања државне односно друге јавне функције, на основу које запослени остварује право на мировање радног односа. То значи да право на мировање радног односа запослени остварује увек када буде изабран на одређену функцију, без обзира колико пута буде биран.

Међутим, након истека периода на који је именован, запослени коме мирују права и обавезе има право да се у року од 15 дана од дана престанка функције врати на рад код послодавца на исто или друго радно место, које одговара његовој стручној спреми.

Законом није конкретизован начин остваривања овог права запосленог, тј. није прецизирано на који начин запослени може да реализује своје право да се врати на рад код послодавца код кога му радни однос мирује. Закон не прописује обавезу запосленог да свом послодавцу достави писани захтев за враћање на рад. Запослени може и на било који други начин или радњом да манифестује намеру да се користи правом да се врати на рад, у законом прописаном року од 15 дана. Да ли је тужилац тако поступио засад се не може закључити. Разлог томе стоји до становишта нижестепених судова који су важност придали чињеници везаној за подношење пријаве на оглас. Међутим, поднета пријава не значи да је запослени у року прописаном у члану 79. став 2. Закона о раду, манифестовао послодавцу да се користи правом враћања на рад. Једино у случају да је тужилац у законом прописаном року послодавцу изричито предочио да му се ставља на располагање да настави са радом, а да му то није омогућено, већ да је од стране послодавца условљен да поднесе пријаву на оглас, тада би и чињенице поднете пријаве и поништеног огласа могле имати утицаја. У сваком случају, примарно је питање о држању и активностима тужиоца од престанка функције до истека преклузивног рока, прописаног одредбом члана 79. став 2. Закона о раду.

По оцени Врховног касационог суда, у конкретном случају, непотпуно утврђено чињенично стање је резултирало погрешном применом материјалног права, због чега су нижестепене пресуде морале бити укинуте и предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење.

У поновном поступку првостепени суд ће разјаснити околности на које је указано, а пре свега да ли тужилац изричито изразио намеру да се врати на рад, на исто радно место, код истог послодавца и које је конкретно радње и када предузео у том циљу, односно да ли се у законом прописаном року од 15 дана обратио туженом да му омогући да настави са радом, па ће изнова ценити да ли у конкретном случају стоје разлози за раскид радног односа тужиоцу почев од 30.11.2010. године, како је наведено у оспореном решењу.

На основу чињеница које утврди и оцени њихов правни значај, првостепени суд ће правилном применом материјалног права одлучити о тужбеном захтеву, и према исходу спора одлучити о трошковима поступка.

На основу изнетог, Врховни касациони суд је применом члана 416. став 2. ЗПП одлучио као у изреци овог решења.

**Председник већа-судија,
Весна Субић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић